

LETO XXV

beti

belokranjska
trikotazna
industrija
metlika

vezilo

GLASILO DELOVNIH LJUDI DO BETI, KOMET

Metlika, 20. novembra 1989

Številka 6

VEZILO je glasilo delovnih ljudi Beti in Kometa. Ureja ga uredniški odbor: Matjaž Rus, glavni urednik, Vida Matkovič-Segina, odgovorna urednica, Jožica Cigić, Nikola Kezele, Karolina Končar, Mijo Maršič, Jure Matekovič, Branko Matkovič, Jože Muc, Vinko Pavlinac, Tone Omerzel in Marjetka Zele.

VEZILO izhaja v nakladi 2500 izvodov, in sicer enkrat na mesec. Grafična priprava in tisk: TISKARNA Novo mesto. Naslov izdajatelja: BETI, Tovarniška 2, 68330 Metlika. VEZILO je po mnenju republiškega komiteja za informiranje SRS oproščeno temeljnega davka na promet proizvodov.

DANES
PREBERITE:

Stran 2:

KAKO KORISTNO ZAPOSLOTI ZAPOSLENE

Stran 4:

SREČNA DA SE LAHKO IZOBRAŽUJE

Stran 6:

KAJ SKRIVNOSTNEGA SE DOGAJA NA VINOMERU?

Stran 8:

POZOR, UKRADENO!

Stran 10:

Z OBISKA V MAKEDONIJI

Stran 11:

BETKOV NABIRALNIK: KDO MUČI CVETJE?

Stran 12:

VSI MOJI ŠEFI

Če poenostavim odgovor na prvo vprašanje, lahko rečem, da je stara celina spoznala, da lahko le združena uspešno kljubuje razvitim in razvojno agresivnim silam (zlasti ZDA in Japonska). Pri tem je najpomembnejše da ob upoštevanju različnosti posameznih članic poenotijo vse tisto, kar je za racionalno gospodarstvo potrebno in možno. Pri tem se navadno govori o enotnih standardih.

Ravno pri standarizaciji gre za nekaj več kot si navadno razlagamo. Torej poleg poenotnih kriterijev določanja kvalitete posameznih proizvodov in storitev, ki se pojavljajo na trgu, gre tu za standarizacijo vseh informacijskih in komunikacijskih sistemov. Še bolj pomembno je tu še »standarizacija« nacionalnih stroškov, saj se bodo dogovorili, koliko odstotkov nacionalnega dohodka naj gre za armado, za državno diplomacijo itd. S tem izenačujejo temelje gospodarskega sistema in tudi temelje enotnosti na tržišču. Druga izredno velika prednost je v vsesplošni racionalizaciji delovanja državnih in drugih upravnih institucij (govorijo o tisočih zaposlenih na obmejnih prehodih, carinikih itd., ki jih bodo zaposlili na narodno gospodarsko bolj produktivnih mestih). Vse to bo neposredno prispevalo k še večji konkurenčnosti na svobodnem svetovnem trgu, kjer je že danes skoraj edini kriterij kvaliteta in cena.

In še odgovor na drugo vprašanje, kje je položaj Jugoslavije? Najprej moramo ugotoviti, da ima po novem združena Evropa velik interes do Jugoslavije, zlasti na tistih področjih, kjer ima Jugoslavija komparativne prednosti. To so, po njihovem, zlasti turizem in tranzit. Torej ostane problem našega približevanja združeni Evropi skoraj izključno na nas samih. Kako se približati Evropi!

Evropa se namreč ne bo prilagajala nam niti našim »balkanskim« inovacijam, pač pa bomo morali mi sprejeti njihove kriterije in njihove standarde in na teh standardih graditi vse več povezav. Pri tem ni pomembno koliko sklepov in deklaracij bomo sprejeli o povezovanju z »Evropo« in koliko sej državnih in političnih organov bomo posvetili tej temi, pač pa je najpomembnejše, kako se bodo posamezni gospodarski subjekti (podjetja) sami prilagodili tem enotnim standardom. Če poenostavim na našem primeru v Beti: ob predpostavki, da imamo na naše delo in naše proizvode enake davke kot v zahodni Evropi, če carinski predpisi ne bodo ščitili naših monopolistov, če bodo skupni stroški zlasti za energijo enaki kot v zah. Evropi oz. svetovnem trgu, je potrebno le delati z enako produktivnostjo kot v Evropi in imamo vse pogoje, da bi imeli tudi enake zahodnoevropske plače in s tem zah. evropski standard. Malo poenostavljeno, pa vendar uresničljivo.

Torej Evropa 92 naj ne bo STRAH pač pa UPANJE.

Jože Matekovič

NAMESTO UVODNIKA:

Evropa '92: strah ali upanje?

Posebno v zadnjem letu ali dveh smo takorekoč nenehno deležni najrazličnejših sporočil, informacij, komentarjev, tako da verjetno ni nobenega med nami, ki si ne bi tako ali drugače ustvaril lasten odnos oz. pogled na temo EVROPA 92.

Ko govorimo o EVROPI 92, mislimo na pospešene integracijske procese, s katerimi se večina (ne pa vse) zahodnoevropskih držav povezuje v trdnjšo gospodarsko skupnost, ki pa ima tudi določene politične elemente povezanosti (evropski parlament, razne medvladne komisije ipd.).

Za nas, Jugoslovane, se postavlja ob tem dvoje vprašanj: kakšna bo Evropa po letu 92 in kako bo to vplivalo na Jugoslavijo, njen razvoj in kaj lahko od Evrope pričakujemo.

NAŠA ANKETA

Kako koristno zaposliti zaposlene?

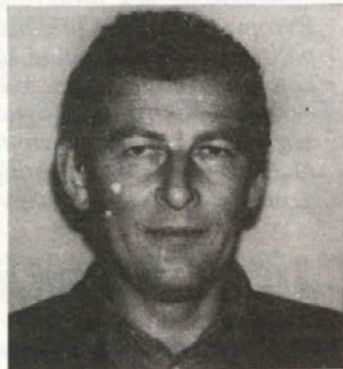
V prejšnji številki *Vezila* smo v posebni prilogi objavili zapis Toneta Omerzela o tem, kako moramo v naši delovni organizaciji koristno zaposliti zaposlene delavce. Če namreč hočemo začeti s tržnim gospodarstvom, ki ga imajo nekateri že sedaj polna usta, se moramo zavedati, da bodo morali biti delavci polno zaposleni, torej delati vseh 8 ur. To je na nedavnem seminarju v Semiču poudaril tudi prof. Vilijem Nemeč, svetovalec za upravljanje pri Zavodu za organizacijo poslovanja iz Ljubljane. Toda na kakšen način zaposliti tiste, ki očitno sami nimajo dovolj delovne zavesti, ki se izmikajo delu, kjer se le da, ki torej razmišljajo le o tem, kako s čim manj dela čim več zaslužiti? To je zdaj vprašanje, na katerega pa si bodo morali takšni ljudje odgovoriti vsaj takrat, ko bo začelo veljati načelo »kakšno delo, takšno plačilo,« če ne že prej. In kaj o projektu »kako koristno zaposliti zaposlene« menijo zlati tisti, ki bodo morali poročati o koristnih zaposlitvah zaposlenih in ukijanju nekoristnih poslov?

Anton Matjašič, vodja energetike v Kodranki in volni: »Takšen dober program je edina rešitev, da se zaposli zaposlene. Če bi sam nekomu, ki se izmika delu rekel, naj dela, bi se mu zameril. Lahko bi me počakal za vogalom, pa lop s kolom po glavi. Zato sem raje tiho, čeprav vem, da je to lažna solidarnost. Sem pa predvsem za to, da se izkoristi človekove umske in fizične sposobnosti v dobrobit družbe. Menim, da bi morali presežke delovne sile zapo-

sliti drugje. Če bi naredili seznam presežkov delavcev, bi bila revolucija. Nehote pa se postavlja tudi vprašanje, kako so načrtovali v tovarni kadrovske politiko, da so sedaj presežki delovne sile?»

Zvone Hutar, vodja vzdrževanja v tovarni v Črnomlju: »Vodja je odgovoren za organizacijo dela, to je razumljivo. Pri našem delu je pač tako, da je včasih dela veliko, drugič manj. Za tovarno je sicer boljše, če imajo vzdrževalci manj dela, takrat pa moramo razmišljati tudi o inovacijah. Inovacijskih predlogov je bilo že doslej nekaj, zavedam pa se, da jih bo potrebno dati v prihodnje še več. Žalostno je le to, da porabimo veliko časa, ko iščemo usluge za določena popravila okrog in moramo hiteti od delavnice do delavnice, malodane po vsej Beli krajini, tako da nam časa za razmišljanje o inovacijah primanjkuje. Sicer pa osebno nisem imel nikoli težav z delavci, saj ne odklanjajo dela. Tisti, ki je prost, poprime za delo, čeprav ni v njegovem opisu del in nalog. Samo da proizvodnja čim prej steče naprej.«

Darinka Majdič, vodja proizvodnje v črnomaljski tovarni: »Delavke v proizvodnji so zelo obremenjene. Ob stroju nobena ne lenari, ampak se vse zelo trudijo, da dosežejo in presežejo normo. Draginja jih prisiljuje v garanje, da lahko toliko zaslužijo, da sploh preživijo. Režijski delavci pa bomo že gledali, da bomo poleg obveznega dela naredili zraven še kaj

drugega, da bo proizvodnja čim bolj tekoča in brez zastojev.«

Drago Prevalšek, vodja barvarne v Kodranki in volni: »Tam, kjer so delovni postopki odvisni od znanja, iznajdljivosti, je večja možnost narediti še korak naprej, tam, kjer so dejstva dana sama po sebi, pa težko. V Beti je največji problem kadrovska politika, ki mora biti dolgoročna, načrtovana, ne pa priložnostna. Marsikje niso pravi ljudje na pravih mestih. Včasih je bilo tako, da so pač sprejemali tiste, ki so dali prošnjo za sprejem na delovno mesto, torej tiste, ki so bili na razpolago, ker ostalih, ustreznih, očitno ni bilo.«

S pravilno organizacijo bi bilo potrebno tako organizirati delo, da bi bilo čim manj režije, delo pa čim bolj strokovno. Sedaj je namreč preveč neproduktivne režije, ki vodi le statistiko.«

Anica Pezdirc, vodja devizno-kreditnega poslovanja: »Veliko del je, ki so nekoristna. Moti me, da so ljudje, ki opravljajo nepomembna dela, dobro plačani, tisti pa, ki naredijo veliko več za tovarno, prejmejo znatno manjše prejemke. Upam, da se bomo kmalu znebili teh nepotrebnih del, ki so marsikdaj tudi zato, ker imamo tozde. Če slednjih ne bi bilo, tudi teh del ne bi bilo. Sicer pa dvomim v uspeh projekta »kako koristno zaposliti

zaposlene«, ker se navadno le veliko govori, a na koncu bolj malo naredi.«

Marija Žugelj, referentka uvoza I (ki je pobegnila pred fotografskim aparatom): »Tisti, ki misli, da so ljudje v tovarni premalo zaposleni, jih naj dodatno zaposli. Saj ni niti enega v delovni organizaciji, razen generalnega direktorja, ki ne bi imel nad seboj predpostavljene. Jaz imam dela vrh glave, še popoldne se moram ukvarjati s službenimi zadevami, saj delo, ki smo ga prej opravljali trije, delam sedaj sama. Ni mi potrebno razmišljati o tem, kaj bom delala, sami nad seboj pa bi se morali zamisliti tisti, ki nimajo kaj početi. Vprašanje pa je tudi, zakaj jih predpostavljeni ne zaposlijo.«

PREOBLIKOVANJE DELOVNE ORGANIZACIJE V PODJETJE

Zahtevno in odgovorno

(Kratka obrazložitev osnutka Statuta podjetja)

Znano je, da se nahaja naša država v globoki družbeni krizi, tako gospodarski, politični kot tudi moralni. Družbena lastnina se zaradi vsakdanjega zakonitega ali nezakonitega početja posameznikov in skupin ljudi, ki vladajo v imenu delavskega razreda kot njegovi predstavniki nenehno zmanjšuje. Vstop v Evropo 92 zavirajo razne »dobronamerne« sile, ki bi rade vstopile v razviti svet na jugoslovanski način.

Inflacija divja nezadržno naprej, ljudi je zajela prava potrošniška mrzlica.

Izhod iz takih razmer smo si zastavili z izvedbo treh reform. Ena od teh je tudi gospodarska reforma s ciljem vzpostaviti temelje modernega tržnega gospodarstva. Temelj zanjo pa je bil podan s sprejetjem Zakona o podjetjih, le-ta je kombinacija rešitev, ki jih poznajo moderni gospodarski sistemi in naših izvirnih rešitev, ki pa so že bile in verjetno še bodo, prav zaradi naše izviranosti, podvržene spremembam. Šele s pomočjo drugih sistemskih zakonov, ki pa so v glavnem že sprejeti (Zakon o bankah, Zakon o računovodstvu, Zakon o finančnem poslovanju, Zakon o vrednostnih papirjih, Zakon o borzah, Zakon o delovnih razmerjih...) pa bo resnično možen prehod s sedanje dogovorne ekonomije na sodobno tržno gospodarstvo.

Na nivoju delovne organizacije ta prehod uresničujemo z interno zakonodajo, katere temelj je Statut podjetja.

Z novim statutom prehajamo v statusno obliko »družbeno podjetje«, saj nam je zaenkrat zaradi znane nelastninske koncepcije družbene

lastnine onemogočeno, da preidemo direktno v katero od kapitalskih družb.

Statut podjetja je edini samoupravni splošni akt, ki se po novi zakonodaji sprejema z referendumom, torej v družbenem podjetju, v kakršno se lahko preoblikuje naša DO, tudi najpomembnejši. Kljub temu pa zaradi načina sprejema samega statuta kot tudi njegovih sprememb in dopolnitev, ostaja na visoki stopnji abstraktnosti in splošnosti, saj se konkretnije rešitve lahko regulirajo z akti, ki jih bo sprejmal delavski svet.

V osnutku statuta so zajeta vsa področja, ki jih zahteva 65. člen Zakona o podjetjih. V splošnih določbah je predvideno novo poimenovanje dosedanje DO, ki bi se v bodoče glasila »Beti«, preja, metraža in trokotažni konfekcijski izdelki.

Notranja organiziranost – to je razdeljenost podjetja na posamezne proizvodne programe in del, ki je izven vseh programov (dosedanja delovna skupnost skupnih služb), ostane taka kot do sedaj, s tem da že po zakonu posamezni TOZD in programi niso več pravne osebe. Lahko pa se notranja organiziranost na predlog poslovodnega organa spreminja s sklepom delavskega sveta.

Delavski svet podjetja naj bi bil za razliko od dosedanjega delavskega sveta delovne organizacije številčno manjši, štel bi 37 delegatov. Od teh pa jih volijo delavci v programih po 6 samostojno, s tem, da morata biti v konfekcijskih programih iz vsake dosedanje TOZD obvezno po 2 delegata, vse ostale delegate pa volijo delavci v celotnem podjetju z enotne kandidatne liste. Delavski svet podjetja ima tudi drugačne pristojnosti, kot jih je imel delavski svet delovne organizacije, zato tistih, ki jih ima že po samem zakonu, nismo prepisovali v statut. Zapisane so le

tiste pristojnosti, ki jih ima delavski svet poleg tistih iz zakona.

Glede na to, da nova zakonodaja ukinja institut temeljne organizacije, tudi ni več potrebno, da imajo sestavni deli podjetja svoje organe upravljanja ali katere druge organe. Zato smo v statutu predvideli, da bi poleg delavskega sveta v podjetju imeli le še dva izvršilna organa: odbor za gospodarjenje in odbor za medsebojna razmerja in nagrajevanje, delo le-teh pa bo konkretnije urejal poseben poslovnik, ki ga bo sprejel delavski svet.

Za razliko od dosedanje ureditve, ko smo imeli individualni poslovodni organ, uvajamo z novo obliko organiziranosti tudi novo obliko poslovodenja. Poslovodni organ naj bi bil poslovodni odbor, sestavljen iz glavnega direktorja kot predsednika ter iz direktorjev programov in direktorja finančnega sektorja kot članov poslovodnega odbora.

V poglavju o samoupravnih splošnih aktih je predvideno njihovo zmanjšanje na najnižje možno število, sicer pa bo le-teh manj že zaradi tega, ker bodo enotni za celotno podjetje. Vse akte razen statuta sprejema delavski svet.

Osnutek statuta poleg navedenega vsebuje še pogla-

vje o obveščanju delavcev, o izvajanju samoupravne delavske kontrole, o odgovornosti za opravljanje samoupravljalških, upravljalških in poslovne funkcije, o premoženju podjetja, ustvarjanju in delitvi dobička, o poslovni politiki in planiranju, o SLO in DS, o poslovni tajnosti, o varstvu pri delu in varstvu človekovega okolja, o reševanju sporov o statusnih spremembah, o motnjah pri poslovanju, o sodelovanju s sindikatom, ki pa v bistvu ne pomenijo nič izvirmo novega, pač pa le prilagoditev določb iz nekaterih dosedanjih samoupravnih splošnih aktov novi zakonodaji.

Posebej velja omeniti še poglavji Statusne spremembe ter Transformacija podjetja v druge oblike. Ti dve določata, da o vseh spremembah glede statusa podjetja – o razdelitvi podjetja na več delov, o ustanovitvi novega podjetja, o izločitvi dela podjetja, o pripojitvi k drugemu podjetju – odloča delavski svet. S transformacijo v druge oblike pa je mišljeno preoblikovanje družbenega podjetja, kakršno bo naše, v novo obliko in to je v delniško družbo. Pogoj za to je, da se razpišejo delnice ter da določeno število delnic odkupijo fizične osebe.

Osnutek je tista faza sprejemanja samoupravnega splošnega akta, ki se nanj lahko dajejo pripombe in novi predlogi, zato tudi na ta način pozivamo vse, da izkoristijo to možnost. Vse pripombe in predloge bo ocenila strokovna komisija ter jih uvrstila v predlog statuta oz. za predloge, ki jih ne bo upoštevala, podala tudi ustrezno utemeljitev, zakaj ne.

Podrobnejša obrazložitev bo podana v javni razpravi, prav tako pa tudi razlogi in utemeljitve za posamezne predloge v osnutku.

Branko Matkovič

NAŠ POGOVOR:

Srečna, da se lahko izobražuje

Svetovni kongres Romov je pod pokroviteljstvom Unesca poleti pripravil v Beogradu enomesečno letno romsko šolo. Tokrat je bila šola prvokrat, po programu Unesca pa naj bi trajala 10

Marija Bartol je povsem vsakdanje dekle, ki ljubi življenje, študij, še zlasti jezike. Marija se je udeležila enomesečne letne romske šole v Beogradu, kjer je spoznala veliko svojih vrstnikov in tudi to, od kje izvirajo njene korenine. Bartolova zdaj obiskuje skrajšani program Srednje šole tekstilne usmeritve v Metliki. Vesela je, da je v tako dobri šoli in upa, da bo Beti še naprej tako uspešna delovna organizacija (Foto: M. B.)

let. Čeprav je bilo v načrtu, da se bodo šole udeležili romski otroci iz desetih

evropskih držav in Indije, so prišli le iz Jugoslavije in Finske. Med njimi je bilo tudi nekaj slovenskih, tudi **Marija Bartol** iz Čudnega sela pri Črnomlju, ki sedaj obiskuje skrajšani program Srednje šole tekstilne usmeritve v Metliki.

Namen šole je bil, da bi se romski otroci spoznali med seboj, hkrati pa spoznali tudi romščino, romsko zgodovino in kulturo ter Hindi jezik.

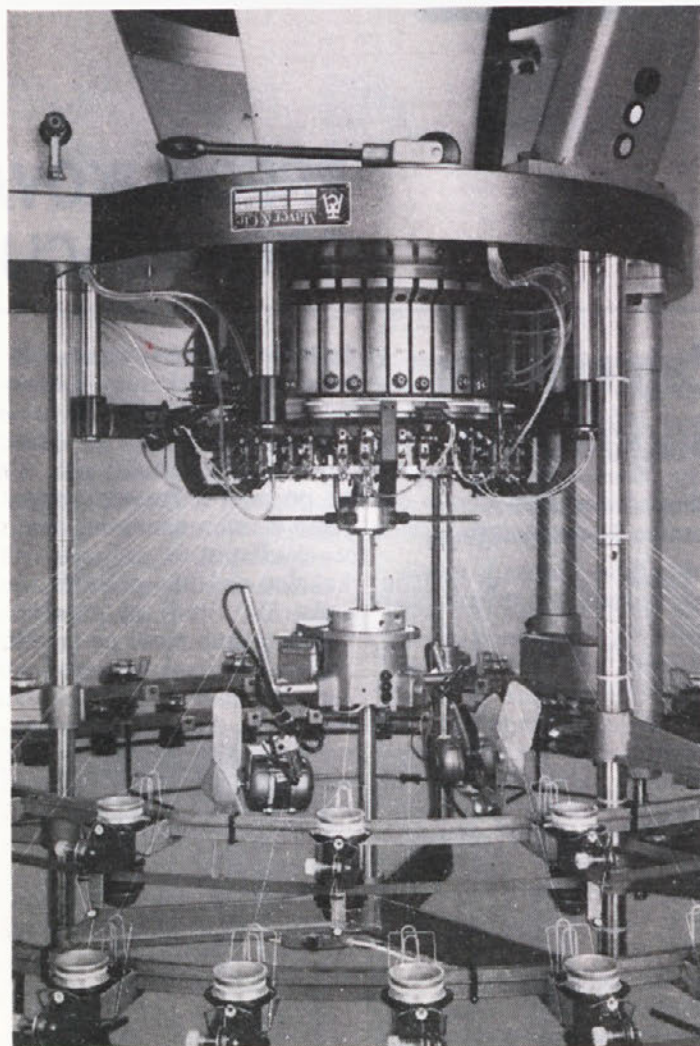
»Namen šole je bil prav gotovo dosežen. To lahko trdim celo jaz, ki sem zaradi bolezni morala prej zapustiti Beograd, za kar mi je še danes zelo žal,« pove Marija.

»Spoznala sem veliko prijateljev iz vse Jugoslavije, s katerimi se sedaj dopisujem.

Tudi pouk je bil dobro organiziran in snov se mi ni zdela pretežka. Večinoma so nas seznanjali z jezikom, ki ga govorijo grški Romi. Pri nas doma sicer govorimo romsko, a je v našem jeziku že veliko besed, ki smo jih prevzeli iz slovenščine in hrvaščine. Spoznali smo tudi Hindi jezik, ki bi se ga raje učila kot pravo romščino. Sicer pa me med tujimi jeziki najbolj privlači angleščina,« nadaljuje Marija.

Ko pa beseda nanese na sedanjo šolo, ki jo obiskuje, pravi, da je zadovoljna. Upa le, da bo dobila tudi štipendijo iz združenih sredstev ter pozneje zaposlitev, saj so doma še trije otroci, ki jih morajo njeni starši spraviti h kruhu.

Sicer pa komaj čaka, da bodo začeli šivati s stroji, kajti v začetku je šivanje le ročno. Kljub temu da mora Marija od doma že ob pol petih zjutraj, če želi pravočasno priti v šolo, vrača pa se ob 15. uri, pravi, da ji to ni pretežko in da se je že navadila. Srečna je, da se lahko izobražuje.

Novi pridobitvi – Na sliki je super pletilni stroj Mayer MLBF za pletenje prevešenega pletiva.

Novo v pletilnici, Mayer MLBF

Na tržišču je povpraševanje po prevešenih pletivih za trenutke. V beti smo do sedaj v glavnem izdelovali le imitacije teh pletiv. Z nakupom dveh okroglih pletilnih strojev Mayer MLBF smo dobili specialna stroja za pletenje prevešenega pletiva in bomo s tem bistveno izboljšali svoj asortiman.

Gre za stroj, ki je trenutno eden najmodernejših v svetu. MLBF je sicer nekoliko manjši od ostalih pletilnih strojev, ki so v glavnem 30 colski in nitke dovajajo preko 96 sistemov.

Nova stroja sta 26 colska in imata 84 sistemov. Zato pa je hitrost pletenja večja, saj naredi MLBF kar 24 obratov v minuti. Poleg tega je izredno lahek za posluževanje in primeren tudi za pletenje manj kvalitetnih prej.

Cena enega stroja je 120.000 DEM brez carine in

vseh drugih dajatev. Po besedah vodje pletilnice Gabreta Predoviča bosta nova stroja verjetno delala kar v štirih izmenah, saj je povpraševanje po prevešenih pletivih izredno in verjetno kljub temu ne bo mogoče ustreči vsem zainteresiranim.

Nov pletilni stroj so v pletilnici montirali kar naši mehaniki pod vodstvom Antona Vraničarja. S tem so prihranili 4000 DM, kolikor bi stalo montiranje, če bi ga opravili Zahodni Nemci, ki so to počeli do sedaj. Da pa ne bi govorili le pohvalno, je prav, da povemo, da se je montiranje novega pletilnega stroja zavleklo za en dan iz povsem banalnega razloga. Pri montaži je bil potreben torni vrtnik. V Beti sicer takšen vrtnik imamo, vendar ga služba, ki ga ima, ne uporablja in je že dalj časa pokvarjen. Zato so se vrli mehaniki-monterji obrnili na Pionir.

Zanimivo, da je bil tudi njihov vrtnik v okvari. Navsezadnje so morali vse potrebne luknje narediti ročno.

PREBERITE, DA BOSTE VEDELI

Skrivnostni Vinomer brez skrivnosti

V naš »Betkov nabiralnik« se je v kratkem času steklo nenavadno veliko pošte. Med pismi so dobronamerna, slabonamerna in taka, ki opozarjajo, kako hudo so nekateri naši delavci neinformirani. Po čigavi krivdi?

No, eno izmed pisem se začneja takole: »Prav me zanima, kaj se spomladi in jeseni godi na Vinomerju. Je gor kurbarija ali kaj?«

Kako bi označili to pisanje Vi? Za provokacijo, za nevednost? Že v času urednikovanja Tonija Gašperiča smo se v uredništvu Vezila vedno potrudili in pripravili obširne reportaže in fotoreportaže o Vinomerju in tamkajšnji dejavnosti. Kaže, da je bilo vse to premalo. Iz nadaljnje vsebine našega bralca pa smo ugotovili, da ne gre za provokacijo niti za škodoželjnost, pač pa za

mlajšega sodelavca, ki res ne ve, kaj na Vinomerju pripravljamo in zakaj vse to.

Zato smo se odločili, da v tej številki Vinomerju posvetimo bistveno več prostora kot pred leti in da damo besedo tudi poslovnim partnerjem in mladim manekinom. Zavedamo se, da s to informacijo ne bomo ugodili vsem, a vseeno. Za nekaj časa bo najbrž držalo, vsi tisti, ki do zdaj res niste vedeli, kaj se na Vinomerju dogaja pa boste vedeli, da ne gre za nobene skrivnosti. Le prebrati je potrebno! Pa začnite!

Izvirnost pomembnejša od cene

Da so Betini modeli tudi v kolekciji pomlad-poletje 90, lepi, prikupni, mnogi celo zelo atraktivni, ni potrebno posebej poudarjati. Tudi kolekcije iz preteklih let so

bile znane po teh odlikah. To je sicer mnenje laika, potencialnega kupca, ki si modele ogleda in potem pač kupi oblačila glede na to, koliko ima v žepu. Marsikdaj pa je odvisno, kaj bo kupil, tudi od tega, kaj so izbrali in kako so se že pred njim odločili trgovci. Ti pa se odločajo prav na modnih revijah, ki jih Beti pripravlja na Vinomerju.

Mnenje in odločitve predstavnikov trgovskih hiš je torej odločilno, kaj bomo

ERIKA ZELENJAK

šivali v naši tovarni in kaj bodo lahko kupci izbirali v prodajalnah v prihodnjem letu. In kako so se odločili?

ERIKA ZELENJAK, namestnica poslovdje v **Tekstilovem tozdu Zarja z Jesenic** je najprej pohvalila prijetno počutje in dober sprejem v Beti.

»Predstavitev kolekcije na modni reviji je zelo uspešna. Posebno všeč so mi bile kopalke, dobra je tudi ženska in otroška kolekcija. Moška oblačila pa niso najboljša. Marsikaj bi se dalo še popestriti. Kreatorke bi morale razmisliti, kako spremeniti jogginge. Tudi majice s kratkimi rokavi so iz leta v leto bolj ali manj enake. Dobro pa bi bilo, da bi bili na modni reviji tudi otroci, saj so otroški modeli zelo prikupni. Sicer pa lahko rečem, da se pri nas Betini artikli kar dobro prodajajo.«

Tekstilpromet iz Zagreba velja za enega največjih kupcev Betinih izdelkov, saj posluje z našo tovarno kar 5 njegovih poslovnih enot. In če predstavniki tako velikega kupca pohvalijo naše modele, to že veliko pomeni. **IVAN HENIGMAN iz Tekstilprometa**, zadolžen sicer za otroška oblačila. »Čeprav skrbim za otroško kolekcijo, sem si z zanimanjem ogledal tudi oblačila za odrasle. V celoti gledano je kolekcija pomlad-poletje 90 dobra, še posebno pa otroška. Betin kopalni program pa je sploh najboljši, kar sem jih imel priložnost videti na modnih revijah po Jugoslaviji. Pogrešam le, da v tem programu ni artiklov za starejše, ampak le za mlade. Prisrčen je otroški program, pa naj gre za kopalni ali trikotažni del. Lepo pa bi bilo, da bi bili na modni reviji tudi otroci, kar je v drugih podjetjih navada. Čisto drugače je videti oblačila, če so v njih oblečeni lju-

IVAN HENIGMAN

dje. Sicer pa je Beti znana po tem, da ima na modnih revijah in potem tudi v prodaji veliko ekstravagantnih modelov, po katerih pa je kar veliko povpraševanje. Kakšne bodo cene za ta oblačila, nisem spraševal, ker me sedaj še ne zanimajo. Za modele se odločim, če so lepi, ne glede kakšna je cena.« **HERMINA ŠPAROVEC iz Tekstilprometa**, zadolžena za kopalke za odrasle, pa je omenila, da starejši ljudje izbirajo bolj standardna oblačila in takšna, ki niso preveč podvržena modi in jih lahko dlje časa nosijo. Med Betinimi modeli pa pogrēša prav takšne za širšo potrošnjo. Lani je po njenih besedah še bilo nekaj kopalke za starejše, letos pa žal nič več.

Uspešnejši tudi po zaslugi manekenov

Sredi oktobra je Beti zaključila na Vinomerju modne revije in s tem podpisovanje pogodb s poslovnimi partnerji za kolekcijo pomlad-poletje 90. Manekeni iz šole, ki deluje v okviru modne sekcije novo-meškega Doma JLA, komercialno pa nastopajo preko reklam studia Marka Klinca iz Novega mesta, so že avgusta pričeli s predstavljanjem Betine pomladno-poletne kolekcije za prihodnje leto v

KAJ SKRIVNOSTNEGA SE DOGAJA NA VINOMERJU

Umagu in Poreču, ves september in del oktobra pa z modnimi revijami nadaljevali še na Vinomerju. Tako so manekeni lahko dodobra spoznali vse modele, ki bodo za prihodnje leto prišli izpod strojev v naši tovarni. In kaj mislijo o njih?

Tokrat smo povprašali za mnenje **Zdenko Cajnar, Polono Lumpert in Igorja Brulca**, ki so predstavili Betine modele na eni zadnjih jesenskih revij na Vinomerju. Vsi so prepričani, da se bolj spleča, da neka delovna organizacija pokaže svoje modele na modnih revijah, kot pa, da bi si jih poslovni partnerji lahko ogledali le na obešalnikih. Po njihovem mnenju so tudi zaradi modnih revij v Beti bolj uspešni pri podpisovanju zaključnih pogodb.

Sicer pa Igor meni, da je kolekcija pomlad-poletje 90 kar v redu, pripombe je imel le na nekaj modelov. Zlasti na kopalke, ki so preveč zaprte ali preveč živih, fluorescentnih barv. Čeprav je še

mlad, meni, da moda, ki gre preveč v ekstreme, ni najboljše. Bolj se zavzema za klasično modo.

Poloni je všeč, da se moda vrača. A ne le modeli, ampak tudi nekateri materiali. Med njimi so tudi takšni materiali, ki jih doslej ne bi nosila, ker pa bodo v prihodnjem letu moderni, so ji všeč.

Zdenka je na splošno kar zadovoljna s kolekcijo. Prepričana je, da je veliko modelov, ki bodo šli kar dobro v prodajo, čeprav se zaveda, da so danes oblačila draga. Toda po njenem mnenju marsikdaj prav lep model in privlačna barva odtehtata tudi ceno.

In še mnenje lastnika reklam studia Marka Klinca: »Betini modeli za prihodnje leto so zelo dobri in občudujem modne kreatorke. Le od kod jemljejo ideje za komercialno tako uspešne modele? Škoda je le, da na modnih revijah ne predstavljajo tudi otroških modelov, ki so izredno prisrčni. Sodil sem, da bi se jim to gotovo spleča-

lo, zato sem tovarni tudi ponudil to uslugo, a jo je, žal, zavrnila. Če primerjam letošnjo revijo z lansko, lahko rečem, da smo tokrat drastično zmanjšali prikazovanje spalnih srajc in pidžam. Očitno komercialno za oblačila niso več tako zanimiva. Tokrat so si poslovni partnerji ogledali predvsem kopalke, oblačila za prosti čas in šport.«

K. M.

Na Vinomerju je bilo predvsem delovno

Branko Petkovič-Piont ni nov obraz v Beti. Vsakodnevno ga srečujemo vse od leta 1979. Pred tem pa je enajst let delal kot vodja klasične predilnice v metliškem Novoteksu. V Beti je donekdavnega opravljal delo vodje nabave in prodaje volne.

Brane, zakaj je bil ukinjen program volne?

Moram te popraviti. Program volne ni bil povsem ukinjen, ampak je le zmanjšan obseg. V proizvodnji volne smo imeli premalo faz. V Beti nismo imeli predilnice in barvarne volne. Ta dela so za nas opravljali drugi. Ko so bili časi nekoliko boljši, je bilo povpraševanje po volni večje, kupna moč kupcev prav tako.

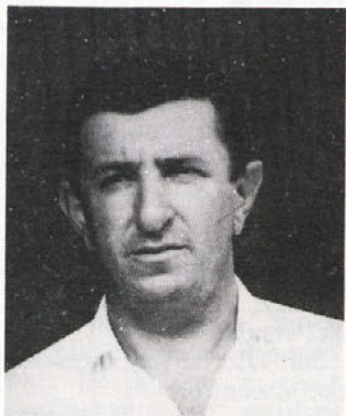
Inflacija še ni dobila današnjih razsežnosti. Takrat je bil tudi čas od nabave do prodaje krajši in zaradi tega tudi veliko boljše pokritje nabave s prodajo. Volna je izrazito sezonski artikel. Sezona prodaje volne pravzaprav traja le od oktobra do srede marca. Vse ostalo je mrtvi čas in v tem času so zaloge, ob današnji inflaciji predrage in je te stroške le težko vključiti v prodajno ceno, saj bi cena dosegla astronomske višine.

ŠE VEČ POUČENJE MOŠKI MODI – Nekoliko manj so bili na vinomerski modni reviji gostje očarani nad moškimi oblačili, ki jih je predstavil maneken Igor. Pogrešali so več izvirnosti, čeprav je res, da imajo hlače lahko le dve hlačnici, mar ne?

VINOMERJU? PREBERITE, RAZOČARANJE SLEDI!

Ostali proizvajalci so volno prodajali trgovini v obliki konsignacije. V Beti smo menili, da je tak način prodaje za nas neugoden in glede na to, da ni šlo za nek izredno obsežen program, smo se odločili, da proizvodnjo volne bistveno zmanjšamo. Ena izmena sicer še vedno dela, vendar brez prevelikih zaslužkov.«

Sedaj že nekaj časa delaš kot trgovski zastopnik Beti za oba konfekcijska programa. Je to velika sprememba?

»Pravzaprav niti ne. Kot prodajalec volne sem deloval na skoraj enakem tržišču, kot bom to počel sedaj.«

Bil si glavni na Vinomerju.

»Zaključevanje na Vinomerju je skrajno naporna stvar. Vsak kupec pride rad v Belo krajino. V preteklih letih si je Beti z zaključevanji na Vinomerju pridobila ugled in pri kupcih je prisotno mnenje, da na Vinomerju ne gre le za posel, ampak tudi za pogovor med starimi znanci in poslovnimi prijatelji. Zaradi tega se naše stranke rade zadržijo pod vinomersko lipo tudi potem ko se poslovna stran obiska že konča. Dnevno imamo na Vinomerju tudi do šestdeset strank in prav vsak pričakuje, da se gostitelj posveti tudi njemu. Večkrat se moramo zadržati do poznega večera. V mesecu septembru sem pravzaprav moral reči »zbogom« privatnemu življenju. Otroci so me že začeli klicati: »Stric.«

Poleg tega smo imeli letos tudi telefon v okvari in smo bili pravzaprav odrezani od sveta. Zato je bilo potrebno nič kolikokrat oditi v Metliko in spet nazaj. Nobenemu, ki je bil na Vinomerju, ni bilo lahko, vendar pa se je dandanes treba za vsakega kupca boriti in pri tem nam belokranjska gostoljubnost še kako prav pride. Veliko nam je pri zaključevanju pomagal tudi SOIS, saj smo s pomočjo računalnika, s katerim smo si letos prvič pomagali na Vinomerju, lahko zaključevali veliko hitreje in kvalitetneje.«

Kako pa so kupci gledali na naše izdelke, ceno itd.?

»Stranke so kolekcijo Pomlad-poletje 90 pohvalile. Največjih pohval in občudovanja so bile deležne kopalke (mogoče zaradi manekenk). Natančnih cen za izdelke sicer nimamo. Imamo le ocenjeno ceno, saj je nemogoče predvideti natančno inflacijo in vse možne spremembe v zakonu. Vendar pa kupci o ceni pravzaprav niti niso spraševali. Za njih je veliko pomembnejše, da so izdelki kvalitetni, atraktivni in da so roki izdobeve točni. Z zamujanjem izgublamo vsi kupci, Beti in navsezadnje tudi vsak zaposlen, tako v Beti, kot v trgovini, ki naš izdelek prodaja. Vsako zamujanje tudi zvišuje ceno.

Osebnostno imam občutek, da je Beti, kljub temu da se ne moremo pohvaliti s posebej napadalno reklamo, kot nekateri od naših konkurentov, znana med kupci, posebej med mladimi in ima svoj prostor na tržišču. Upamo lahko le, da bodo naši izdelki sami zase dovolj velika reklama.«

Toliko Branko Petkovič-Piont za Veziло. Če hočete vedeti kaj več, ga vprašajte osebno. Rad vam bo povedal, saj ima, kot vsi komercialisti, dobro namazan jezik.

K. S.

OLAJŠANO DELO — Ob podpisovanju pogodb s poslovnimi partnerji za kolekcijo pomlad-poletje 90 smo si v Beti tokrat prvič pomagali z računalniki. Naročila strank smo namreč vnašali neposredno v računalnik, s čimer smo si zelo olajšali delo, ki pa je bilo tudi znatno hitreje opravljeno. Na fotografiji: Lidija Malešič in Majda Povše na Vinomerju, ob vnašanju podatkov oz. naročil v računalnik. Zgornji sliki — utrip z revije.

MALO ZA ŠALO, BOLJ ZARES:

Pozor,
ukradeno!

Kdor je že kdaj obiskal obrat družbene prehrane v DO Knežepoljka v Bosanski Dubici, je prav gotovo opazil, da je na vseh krožnikih, jedilnem priboru in na kozaricah vgraviran napis »UKRADENO«. S tem se je DO na duhovit način zavarovala pred tistimi, ki niso zdravi, če ne pograbi kakšne vilice in jo spravijo v žep ter odnesejo domov. Nič kaj prijetno namreč ni pogostiti znanca ali prijatelja s priborom, ki je označen z »Ukradeno«.

Tudi v Beti izgine marsikatero stvar. Pepelniki, orodje, skodelice za kavo, izdelki, pa tudi kakšna večja stvar dobi noge.

Kako preprečiti vse pogostejše kraje? Ali naj bomo pri prehodu mimo vratarja deležni podobnega postopka kot pri prehodu državne meje? To verjetno ne bi bilo nikomur všeč.

Kraje lahko prepreči edinole poštenje. Poštenja pa se ne da naučiti. Človek je ali pa ni pošten. Nikogar se ne da prisiliti k poštenju. Ob vsesplošni inflaciji pa prihaja tudi do inflacije poštenja. Torej ni več daleč čas, ko bo nekdo preko žice odnesel kar celo »španramo«, če je že ni.

Virus tudi
v Beti

V petek, 13. oktobra, smo lahko slišali večkrat ponavljano vest, da se bo pojavil računalniški virus, ki bo delal škodo po domala vseh računalnikih. Še sreča, da je bil to le lažni alarm in so računalniki delali nemoteno. Sicer pa imamo z računalniškimi virusi v Beti veliko izkušenj.

Zadnje čase je sila popularen virus TETRIS, s katerim pa se ne okuži računalniški program, ampak operater na terminalu. Virus Tetris je pustil najhujše posledice na praktikantih, ki še dandanes v snu zlagajo pravokotnike in kvadratke. Pri boju s Tetrisom je

trenutno najuspešnejša skrivnostna oseba, ki se skriva pod šifro DDDŠ-18 in je uspela zbrati več kot 8600 točk.

Nepoučenim naj povemo, da gre za povsem preprosto računalniško igrico.

Po naše
ali kako
izkoriščamo
bolniško

Hudomušni fantje so vedeli, da njihov sodelavec Janez večkrat izkorišča bolniško za delo na polju, zato so se odločili, da ga malo preveri-

jo. Poslali so mu svoje »privatne detektive«. Vedeli so, da so doma samo otroci, zato ne bo težav. Kontrola je šla k njemu na dom in otrokom strogo zabičala, da se mora oče takoj zgledati pri šefu v Beti. Janez je takoj naslednji dan prišel z napol polnimi hlačami v šefovo pisarno in povedal, da ga včeraj povsem slučajno ni bilo doma, saj je moral nujno s traktorjem po nafto: »Veste, da me od ležanja že pošteno boli hrbet, pa sem se hotel malo razmigati. Ravno v tem času, ko me ni bilo doma, pa se je zgodilo, saj veste... ko... ko... kontrola.«

Šef: »Janez, o kakšni kontroli pa govoriš?«

Janez: »O kontroli bolniške, vendar.«

Šef: »Jaz ne vem ničesar o kakšni kontroli.«

Janez: »Joj, oprostite, potem je bil pa prav gotovo kdo iz občine.«

J. M.

Rusi prihajajo

V četrtek, 21. septembra, sta bila v DO »Beti« Metlika na obisku predstavnika sovjetskih gasilcev, podpolkovnika Vasilij Meljnik in Leonid Taljatnikov. Obisk je organizirala gasilska zveza Jugoslavije in občinska gasilska zveza Metlika.

Oba sovjetska predstavnika sta sodelovala pri gašenju požara na černobilski jedrski elektrarni, ki je nastal ob eksploziji reaktorja 27. aprila 1986, katerega posledice so pretresle ves svet. Ob tem srečanju smo izvedeli veliko podrobnosti o gašenju jedrske elektrarne.

Predstavnike Sovjetske zveze je predvsem zanimala opremljenost in organiziranost našega IGD in sploh organiziranost gasilskih društev pri nas.

To je bil prvi obisk kakšne sovjetske gasilske organizacije v Jugoslaviji.

Slavko Majzelj

TEHNOLOŠKI VIŠKI VSEH SEKTORJEV - ZDRUŽITE SE

KDO JE TEHNOLOŠKI VIŠEK? To vprašanje si v zadnjem času zastavljamo mnogi, ki združujemo delo pod streho, imenovano Beti. Nekatere je tudi strah, kajti kaže, da je v socialistično deželo začel z velikimi koraki stopati kapitalizem. Za zakone kapitalizma pa vemo, da jih poznajo že malone vsi prvošolčki. Zato ni čudno, da so se o tehnoloških viških začeli pogovarjati vsi, in menda ga ni v Beti, ki bi bil slepo prepričan, da ni tehnološki višek. Mnogi so nestrpni tudi zato, ker so slišali, da bodo pristojne službe v naši delovni organizaciji pripravile pravecat spisek tehnoloških viškov. V marsikaterem sektorju so že padle stave, kdo je in kdo ni na spisku. Skratka — začeli smo razmišljati o tem, da lahko izgubimo službo. Zato se v tej naši delovni organizaciji, odker se je začelo po Vezilu pisati o tehnološkem višku, začelo delati boljše. Saj res — ali si ti, ki si prebral te vrste, tehnološki višek? Nisi. Pa boš!

ANKETA:

Na zdravje!

Alkoholizem je družbeno zlo. Hkrati s to ugotovitvijo pa ugotavljamo, da se novi lokali množijo kot gobe po dežju in vsi, brez izjeme, so polni. Stroški za pijačo so všteti v skoraj vsak družinski proračun. V tej naši nagnjenosti do pitja, ki je takorekoč naša folklor (le pogledjmo koliko ljudskih in umetnih pesmi nosi v sebi vonj po alkoholu), pa smo si vsi edini, da je alkohol družbeno zlo. Hkrati smo alkoholne pijače tako zelo obdavčili, da se večkrat nehote porodi občutek, da je pitje družbena potreba, saj se od tega davka le ta napaja.

Poglejmo mladega človeka, ki je končal osnovno šolo. Le kakšno možnost udeleževanja ob prostem času mu nudi neko mesto, kot je na primer Metlika.

Smo vinorodna deželica. Vino ni le tradicija ampak tudi ponos in donosen posel. Le redki abstinenti so med nami, pa tudi ti so večkrat deležni posmeha, saj zapostavljajo staro tradicijo in navade prednikov. Tudi v Beti ni nič drugače. Sprehodili smo se po DO in vprašali:

Ali je alkoholizem v Beti problem?

Branko Matkovič: »Če gledam iz službenega stališča, alkoholizem ni problem, saj nismo zaradi alkohola še nikogar vrgli na cesto.«

Gabre Predovič: »Je!«

Nikola Kezele: »Dokler prihajajo ljudje v službo dovezetni na okolico, alkoholizem ni problem. Ko pa, okrog Svetega Martina, hodijo imuni na vse zunanje vplive, je alkoholizem problem.«

Srečko Nemanič: »Ne, saj nam nič alkoholnega ne dajo.«

Milka Hribljan: »Ne vem. Mislim pa, da pijani ne morejo na delovnem mestu tako trezno razmišljati kot to počnejo trezni. Za sumljive

bi morali uvesti alkotest ob prihodu na delo kot tudi ob izhodu.«

Vukšinič Jožko: »Kak problem neki. Saj ni denarja za alkohol. Poskusi se naroljati, pa boš videl, kako te to udari po žepu. V Beti je težko priti do alkohola.«

Orlič Danilo: »Včasih je. Živemu človeku se vse zgodi.«

Dako Damjanovič (Izredno energično): »Alkoholizem v Beti ni in nikoli ni bil problem. Pijemo zunaj. Vsi. Tudi ti.«

Edvard Čemas: »Ni. Sto posto ni. V Beti imamo drugačne probleme.«

Joža Zvonkovič: »Ne. Včasih se je pilo veliko bolj. Zaradi nekaterih posameznikov ne moremo trditi, da je Beti odvisna od alkohola.«

Jure Ofak: »Nisem dobro poučen in nimam vpogleda v problematiko, vendar smatram, da ni problema. Mislim, da je ta problematika veliko bolj pereča pri gradbenih firmah.«

Tine Fir: »Kar sem popil, sem pošteno plačal.«

Gorazd Prhne: »Kje si baš mene našu? Krokamo celo nuč, pol nej pa resno razpravljamo o tako žgoči problematiki.«

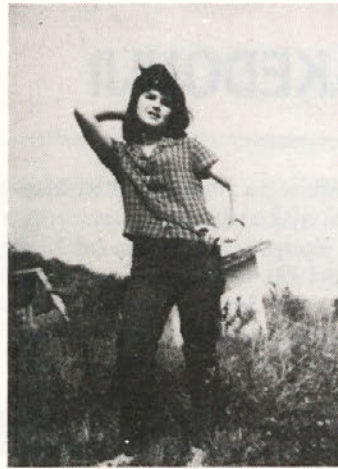
Saši Likavec: »Kakšen alkoholizem? Alkoholizem ni problem. V Kodranki tega ni. Jasno?«

Jure Andriševič: »Ne bom odgovarjal. Jaz nisem socialna služba. Opazuj prehod proti Grubaču in pripravi daljšo reportažo o motivih mimoidočih.«

Marija Matekovič: »Je problem. Zakaj je pa pol ograja proti postaji zrušena. Zadnjič sem šla z Juretom tam mimo in mi je rekel, da so ograjo prejšnji dan prebarvali, pa je spet vsa zrasna. Po koga vraga pa hodijo ven, ako ne na alkoholiziranje? Če hodijo v kurbarijo, potem hvala bogu.«

Ko poskušamo malo komentirati vse zbrane odgovore, moramo priznati, da je na vprašanje: »Ali je v Beti alkoholizem problem?« najbolje odgovoril priljubljeni Stanko:

»Je, je, je. Ali pa ni, ali pa ni.«

Marija Matekovič: »Kadila sem iz frajerizma.« Fotografija je iz leta 1964, ko je borka proti kajenju še vlekla.

Bojevnica Marija

Le težko si je zamisliti kakšen pritisk lahko delajo nekadilci nad kadilci v posameznih pisarnah. Največji nasprotnik kajenja je Marija Matekovič in sodelavke, kadilke, so prisiljene poiskati kakšno drugo mesto, da pokadijo svoj obvezni cigaret. Večkrat lahko opazite, da se dviga moder dimček iznad WC-ja. Mislimo, da bi o pritiskih, ki jih vrši Marija nad kadilci, lahko kakšno rekel tudi sindikat, saj je njegova osnovna naloga ščititi interese delavca, kadilca ali nekadilca.

Pa bodi za uvod dovolj.

Zdaj pa pogovor z Marijo Matekovič, vodjo ilegalne lige proti kajenju v DO Beti.

– Kdo so kadilci?

– Gre za labilne in lene osebe, ki iščejo izhod iz težav in kamuflažo za nedelavnost v tem, da prižigajo cigarete in puhajo dimčke.

– Ali o nobenem kadilcu nimate pozitivnega mnenja?

– Ne, ne in ne. Že prvi vtis je pomemben. To so skrajno sebični, nevidevni in malomarni ljudje. Kadilci so tehnološki viški.

– Če bi izbirala med kadilcem in alkoholikom, koga bi izbrala?

– Verjetno bi ostala samska. Odločila bi se šele takrat, ko bi me postavili pred zid.

– Si kdaj kadila?

– Ko sem bila stara šestnajst let. Iz frajerizma.

– Če nekomu v svoji prisotnosti ne dovoliš kaditi, ali je to omejevanje njegovih pravic?

– Ali to ni omejevanje mojih pravic, če mi kadilci zastrupljajo zrak, ki ga diham?

– Dandanes od proizvodnje tobaka in tobačnih izdelkov živi samo pri nas nekaj tisoč ljudi. Ti bi to proizvodnjo ukinita, prepovedala. Kam z vsemi temi ljudmi?

– Naj namesto tobaka sadijo krompir in paradižnik.

– Kako pa je s kajenjem v tvoji družini?

– Midva z možem ne kadiva. Otroci so vzgojeni v antikadilskem duhu. Jure in Micika ne trpita kadilcev, Tinek je v letih, ko eksperimentira, Marko pa je umetnik, vendar v naši navzočnosti ne kadi.

POMOČ PRIZADETIM V NEURJU

Akciji, ki je potekala širom po Sloveniji in katere namen je bil zbiranje pomoči prizadetim v neurju v občini Laško, se je pridružila tudi Beti. Darovali smo izdelke v vrednosti treh starih milijard dinarjev po tovarniški ceni. Poleg tega smo organizirali in krili tudi stroške prevoza.

STARŠI POZOR!

Prodaj računalk CPC 6128 (diskete 3") – Amstrad Schneider Joystick Quikshoi II Turbo, kasetofon Sharp, 20 disket 3". Carinska deklaracija Turbo Pascal 3.0 Discology 5.0

Računalnik ima 128K RAM in 48K ROM ter sistem CP/M 3.0

Cena: protivrednost 1000 DEM

Interesenti naj se oglasijo pri Nevi Kremesec – SOIS int. 159.

Z OBISKA V MAKEDONIJI

Ob prelepem OHRIDSKEM JEZERU v Makedoniji leži turistični kraj STRUGA. To mesto je bolj znano v pesniškem svetu, tu se vsako leto srečujejo pesniki, domači in tuji ter uprizarjajo recitale.

V tej turistični oazi Makedonije je tudi tekstilna tovarna »STRUŽANKA«, s katero ima KODRANKA tesne poslovne stike. Podjetje od nas kupuje večje količine poliestrske preje. (Tako prejo uporabljajo za pletenje metražnega blaga za zavese). Obstaja obojestransko zadovoljstvo, tako so oni zadovoljni s kvaliteto preje, mi pa s plačilom. Če primerjamo ostale naše kupce južnih delov domovine, je to podjetje za vzgled.

Dobri poslovni odnosi so prispevali, da so se naši in njihovi poslovni ljudje dogovorili za širše sodelovanje. Dogovorjeno je bilo, da nekaj odgovornih ljudi komercialne in tehnične strukture obišče obe tovarni, kjer naj bi izmenjali izkušnje, si ogledali tehnološki proces itd. Po naključju smo bili mi prvi, ki smo šli na ogled Makedonije.

Tako smo v četrtek, 14. septembra ob 15. uri odpotovali z avionom do Skopja, naprej po cesti v cca 200 km oddaljeno STRUGO, kamor smo prispeli po 22. uri zvečer. Več ljudi, na čelu z glavnim direktorjem, nas je pred tovarno pričakalo in nas na vljudno sprejelo. Ta večer smo se v glavnem spoznali in izmenjali pozdrave.

Drugi dan zjutraj, v lepem sončnem jutru, smo prispeli v tovarno. Sledila je predstavitev tovarne, ki jo je predstavil njihov generalni direktor. Iz nagovora smo zvedeli, da je njihova tovarna sestavljena iz petih obratov (TOZD so ukinili že 1985. leta), in sicer: v STRUGI je osnovna proizvodnja, to je Pletilnica in tovarna z vsemi pomožnimi fazami, okrog, po

vaseh, pa imajo še štiri konfekcijske obrate.

Podjetje zaposluje od 1850 do 1900 delavcev. Tovarna je stara že 30 let. Začeli so s trikotažo. Danes jim je glavna dejavnost proizvodnja blaga za zavese in proizvodnja spodnjega perila. V tovarni imajo tudi teksturirni stroj za predelavo poliestrskega filameta. Delovna sila je v povprečju zelo mlada. Srečujejo se z veliko fluktuacijo. Malo je čudno, toda resnično. Veliko mladih odhaja v prekomorske dežele. Mnoge mlade Makedonke zasnebujajo tujci – turisti, se poročijo in jih odpeljejo domov. Tudi makedonski fantje zasnebujajo prenekatero tujo lepotičko.

Velik del proizvodnje plasirajo v izvoz in to predvsem na konvertibilno tržišče, nekaj pa v SZ.

Vprašal sem direktorja konfekcije, koliko imajo lohn posla? Odgovoril je, da lohn poslov sploh ne delajo. Nagrajevanje stimulacijskega dela je tudi do 45 odstotkov. Tudi delo v izmenah nagrajujejo, in sicer: dvoizmensko delo s 5, triizmensko s 10 in štiriizmensko s 14 odstotki. Boljši delavci iz štiriizmenskega ciklusa v več primerih prejmejo OD večji od svojega neposrednega »šefa«. Povprečni OD za avgust je bil 3.400.000 din. Gradijo novo tovarno, kjer načrtujejo povečanje proizvodnje zaves. Konfekcijske kapacitete ne nameravajo širiti, temveč samo slediti novostim.

V Sloveniji imajo tesne zveze z nekaterimi trgovskimi organizacijami, kot so »VEMA« Maribor, »KOKRA« Kranj, »NANOS« Postojna, in to preko skupnih naložb.

Po približno enournem nagovoru smo si ogledali proizvodnjo. Ogledali smo si proizvodnjo pletiv za zavese, krožno pletilnico, barvarno tako metražnega blaga, kakor tudi barvanje v HT

aparatih. Povsod smo naleteli na resnični red in čistočo. Nikjer nič razmetanega itd. Delavci so pri strojih delali, kakor da se nič okrog njih ne dogaja. Proizvodni prostori so primerno klimatizirani. Povsod se vidi racionalizacija trošenja energije. Čeprav imajo v stropu inštalirane luči, le te v večini ne svetijo – raje so osvetlili sam stroj.

V tovarni imajo veliko mehanično delavnico, opremljeno z modernimi stroji. Kader v tej delavnici je usposobljen za rešitev tudi najtežjih, najzahtevnejših del.

Zaključek iz vsega tega je enostaven. Povsod je prisotna skrb za čim kvalitetnejše in čim hitrejše reševanje nastalih problemov.

Po končanem ogledu so nas peljali na kosilo v okviru tovarne primernem prostoru namenjenem za goste. Med kosilom in po kosilu smo komentirali vtise ogleda tovarne. Vsi smo bili preseñeni nad vsem tem, kar smo videli. Vprašal sem glavnega direktorja, kako to, da ni nikjer na cesti ali hodnikih v tovarni niti sledu, da kdo kadi. Odgovoril mi je na kratko: »Zapisi smo v aktih, da je kajenje na nedovoljenem mestu in odmetavanje čikov najhujša kršitev in to izvajamo, to naj bi pomenilo kršitev omenjenega člena, ki ima za sankcijo samo eno rešitev in to je prekinitev delovnega razmerja.«

Stimulativno nagrajevanje do 45 odstotkov OD je tesno povezano z disciplino. Torej, če si malomaren, si hitro ob levji delež omenjene stimulacije. Ena zamuda v mesecu pomeni, da si ob stimulacijo, ki jo primerjamo z našim količnikom. Dvakratno zamujanje v mesecu ima za posledico, da si ob omenjeno stimulacijo in še ob zaslužek tistega dne. Teh kazni je več, da jih ne naštevam.

Druga plat medalje je zelo zanimiva. Na področju družbenega standarda so tako daleč, da mi lahko le sanjamo o podobnem. V okviru dejavnosti imajo farmo s stalno čredo 150 krav, nekaj 100 prašičev itd. Meso, mleko, sir, ki ga od tod pridobivajo, je izključno

za potrebe tovarne in njenih delavcev. Viške mleka in sira razdelijo med delavce. To farmo vzdržuje tako imenovani »tehnološki višek«, pri njih pa tisti, ki ne dosegajo rezultatov na strojih. V okviru tovarne pridelajo tudi vso povrtino s krompirjem vred. Okolica tovarne je en sam park z bogatimi arhitekturnimi rešitvami. Park vzdržujejo z denarjem, ki ga odtrgajo od stimulacij.

Naj omenim še to, da imajo v sklopu tovarne otroški vrtec, šoloobvezni otroci njihovih delavcev imajo knjige zastoj. Zaposlujejo dva zdravnika splošne prakse, tik pred otvoritvijo je tovarniška bolnišnica, **da, tovarniška bolnišnica;** ni pomota, zaposliti mislijo še zdravnika ginekologa in zobnega zdravnika.

Vse navedeno nekaj pomeni – razmislimo.

Pozno popoldne, ki je potekalo v pogovoru o problemih, ki pestijo oboje, smo se poslovili od gostitelja. Nekateri smo šli na ogled mesta, obale, drugi k počitku, zvečer so nas peljali na skupno večerjo v hotel »BISER«, ta ima ravno pravo ime, saj je podoben biserju, kjer so organizirali skupno družabno srečanje.

V soboto, 16. septembra po zajtrku, smo šli na ogled samostana Sv. Naum, to je tik ob albanski meji. Tu smo si ogledali notranost tega zaščitenega objekta s strani UNESCO. Mimogrede, ko smo se vračali, smo si bežno ogledali mesto OHRID. Po kosilu smo se od ljubeznivih gostiteljev poslovili in se napotili na letališče v Skopje. Med vožnjo skozi Makedonijo smo si ogledali pokrajino, med drugim smo videli tudi največji »spomenik« v Makedoniji »FENI«. Le-ta samuje na hribčku ob cesti in opozarja, da se kaj takega ne bi smelo dogoditi.

Ob odhodu iz STRUŽANKE smo se zahvalili za vse, kar so nam nudili, bilo pa je enkratno in jih povabili, da nam vrnejo obisk. To so z veseljem sprejeli.

Polni vtisov z najlepšo vsebino smo se ponoči vrnili domov.

Anton Matjašič

Betkov nabiralnik

O vaših pismih, predlogih...

Ko smo pred dvema mesecema uvedli nabiralnik, nas je pri tem vodila želja ponuditi vsem zaposlenim možnost, da povedo »Kje jih čevlji žuli«. S tem naj bi nam pomagali pri soustvarjanju glasila. Prav tako smo želeli dati možnost vsem, da povedo tudi tisto, kar sicer sodi kam drugam, na primer na sindikalno konferenco ali zbor delavcev, pa tam iz najrazličnejših razlogov ni bilo nikoli izrečeno.

Niti dva človeka ne mislita povsem enako. Prav tako se moramo zavedati, da nič ni tako dobrega, da ne bi bilo še boljše in nič tako slabega, da ni možno še slabše. V kolikor bo naš nabiralnik prispeval le droben pomik na bolje, je naš cilj dosežen. Če bomo lahko rešili kakšen droben problemček ali opozorili

nanj, smo storili veliko.

Kako je že rekel francoski pisatelj?

Ne strinjam se s teboj. Naredil pa bom vse, da bo tudi tvoj glas slišati. Obstaja namreč možnost, da imaš prav ti in ne jaz. To pa bo koristilo obema.

Skoraj vsa pisma, ki pridejo v naš nabiralnik, so anonimna. Seveda po našem mnenju anonimnost ni za v koš. Vendar pa si uredništvo Vezila pridržuje pravico, da presodi, katero pismo bo objavilo in katero ne, kar pa ne pomeni, da ne bomo upoštevali tudi ostalih, saj je večkrat verjetno pomembnejše, da se nek problem, ki ga avtor izpostavi, reši, kot pa to, ali je njegovo anonimno pisanje objavljeno ali ne.

Avtorja pisma, ki nosi naslov »Kako zaposliti zaposlene ali Veliki brat te opazuje« obveščamo, da je bilo njegov glas slišati tudi pri najvišjih vrhovih DO. Očitno se avtor ne strinja s projektom, ki je bil razložen v prejšnjem Vezilu. Nekatere njegove trditve so sicer vredne razmisleka, žal pa avtor ne ponuja ničesar novega v zameno. Dokler pa je nek projekt deležen le kritike, ne obstaja pa alternativen predlog, je ta še vedno najboljši, saj je edini, mar ne. Kljub različnim stališčem članov uredništva je prevladalo mnenje, da se to pismo ne objavi. Glavni razlog: anonimnost. V kolikor se avtor predstavi, objubljam, da bomo njegovo pisanje objavili. Dobro pa bi bilo, da odgrne svoj plašč anonimnosti še preden vzemo za usodo

projekta »Kako zaposliti zaposlene«, saj bo lahko v primeru, da projekt ne uspe, dodatno opravljal še delo oficijelnega vedeževalca.

UREDNIŠTVO

Kdo muči cvetje?

Že v osnovni šoli smo se učili, da je vsakemu živemu bitju potrebno sonce, voda in zrak, če želimo, da živi.

Torej, če se zavedamo tega dejstva, vas prosim, naj mi nekdo odgovori, zaradi česa ste cvetje (v menzi) zaprli v mrak? Namerno nisem rekla, da je cvetje drago. Toda tudi navadno travo je treba imeti rad. Če že ne zaradi barve (zelena barva pomirja oči), potem vsaj zaradi predelave ogljikovega dioksida. Mogoče je tudi to cvetje namenjeno za čiščenje zraka v naši menzi (mislim, da ga tudi brazilski pragozd ne bo prečistil).

Vseeno pa, roko na srce, za obstanek tega cvetja je potrebno več zraka in svetlobe. Fotosinteza ga vzdržuje pri življenju. Za njo pa je potrebno veliko sonca in ne neonske svetlobe. Greh je vnašati cvetje v to mračno luknjo, ki ji pravimo restavracija. Ali dajte cvetju sonce ali pa ga sploh ne vnašajte v mrak tega prostora. Tudi rastline so živa bitja. Ali ne vidite, kako veni iz dneva v dan?

K. J.

Odgovor uredništva:

Na vaše pismo ni odgovorila, saj ste že sami odgovorili. Veseli nas lahko le to, da še obstajajo ljudje, ki ob problemih, ki jih imamo dandanes vsi sami s sabo in svojo eksistenco in eksistenco najbližjih, najdejo razumevanje in skrb tudi za naše okolje in seveda za cvetje, kot sestavni del njega.

Pločnik je za pešce

Vse, ki so tarnali čez kup zemlje na pločniku Gubčeve ceste, naj razveselimo z novico, da je izginil. Ali je zalegla pripomba v Vezilu ali pa je lastnik poslušal Studio D, ki je prav tako poročal o tem, ne vemo. Vemo pa, da je sedaj hoja po pločniku neovirana.

ZAHVALA

Ob smrti mojega dragega očeta Ludvika Jesiha iz Gradaca 21 se najlepše zahvaljujemo sodelavcem in sodelavkam iz tozda Kodranka in volna za podarjeno cvetje, denarno pomoč in za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Hčerka Danica Štampfelj z družino

ZAHVALA

Ob smrti drage mame Katarine Brodarič iz Boginje vasi se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz metliške konfekcije za podarjeno cvetje, denarno pomoč in izraze sožalja.

Hčerka Milena Jurejevčič z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta Antona Pezdirca iz Trnovca se iskreno zahvaljujem OOS »Komet«, sodelavcem in sodelavkam za podarjene vence in cvetje ter izraze sožalja. Hvala vsem, ki ste sočustvovali z nami in našega očeta popospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoča hčerka Marija Jurejevčič z družino

Beti v boju proti aidsu

Janez Žele, vodja prodaje perila in kopalk: **NE MENJAJ PARTNERJA, AMPAK GATE!**

OBVESTILO

Vsem za davke in prispevke odgovornim posameznikom

Služba družbenega knjigovodstva Novo mesto vas obvešča, da je organizirala

svetovni inženiring

za prometne davke, davke in prispevke iz dohodka in osebnih dohodkov ter druge davčne obveznosti in prispevke.

Svetovanje nudimo vsem pravnim osebam, občanom in delavcem.

Pokličite (068) 23-132
Tone Krašovec.

VSE JE MOGOČE

— »Tovariš sekretar, ali za obisk čudodelca iz Kamenice dobim bolniško?«

— »Lahko, vendar v primeru, da ti je napotnico podpisal tov. Mlačak.«

ČUDNA BOSNA

Milena Pavlovič se je vrnila polna vtisov iz službene poti po Bosni. Videla je roza dimnik, turkizne rolete, pikčasto svinjo, ki so jo vodili privezano za nogo ob cesti in belo svinjo z ovratnico. Pa naj še kdo reče, da potovanja ne širijo našega obzorja.

ZNANJE TUJIH JEZIKOV

— Kdo v Beti najbolje govori francosko?

— Renault 25

OBVESTILO

Vsem tistim, ki so bife v menzi zamenjali za Šestico, Jurčka in podobne bifeje v Metliki, sporočamo, da navkljub njihovi sila vroči želji vodstvo DO ne bo popustilo točenja konjaka, ruma in podobnih napitkov. Torej vsakodnevno čakajo zaman.

Hkrati vam sporočamo, da bomo v prihodnji številki *Vezi* pričeli objavljati lestvico najbolj vztrajnih »šankistov«. Objavili bomo tudi fotografijo misterija za mis šanka. Vodstvo DO obljublja, da bo poskrbelo za njihovo zaposlitev glede na projekt, »Kako zaposliti zaposlene« (Vezi, št. 5)

POPRAVEK

V peti številki *Vezi* ste si lahko ogledali shemo »Hierarhija vodenja v podjetju Beti«. Vsem, ki ste shemo obesili na zid, da bi imeli v vsakem trenutku natančen pregled, svetujemo, da naredite majhen popravek: direktor SOIS več ni, kot je to označeno na shemi, Rajko Adlešič, ampak je trenutno v.d. direktor Sois-a JOŽE PER. Rajko je pred kratkim zamenjal delovno mesto. O vseh ostalih spremembah na shemi bomo poročali, da ne bi prišlo do neljubih zapletov v hierarhični ureditvi.

TRGOVINA Z LJUDMI

Nemalo govoric je povzročil članek v *Mladini*, v katerem je omenjeno, da bodo tudi iz Beti odhajali za ambasadorje.

»Zadnji čas, da smo začeli trgovati tudi z ljudmi in ne le s konfekcijo« — zatrjujejo v ZTS.

Hudomušna fotografija

NOVA RUBRIKA:

Vsi moji šefi

Sem v sindikatu in kot tak imam svojega predsednika osnovne organizacije zveze sindikatov. Prav tako imam Mija Maršiča, ki mi je tudi sindikalno predpostavljen. Po sindikalni liniji pa mi pripadajo tudi predsednik občinskega, republiškega in zveznega sindikata. Vsi moji takoimenovani sindikalni »bosi« pa imajo tudi sekretarje in tudi ti so moji šefi.

Imam predsednika hišnega sveta, krajevne skupnosti, občine, republike in federacije. Tudi po tej liniji imam pet predpostavljenih.

Sem tudi član SZDL. Tudi tu mi pripada približno ducat nadrejenih. Ker sem v PGD imam tudi po gasilski liniji nekaj šefov. Predsednik in poveljnik našega društva sta na začetku te hierarhije.

Na delovnem mestu imam svojega šefa, šefovega šefa, direktorja tozda in generalnega direktorja.

Mislim, da sem skorajda izčrpal spisek svojih formalnih šefov. Imam pa še kakšno stotinjto neformalnih nadrejencev. Tašča, tast, žena, oče, mati, policaj, konduktor na avtobusu, bančna in poštna uslužbenka, trgovec, RTV inkasant itd. Vsi mi nekaj ukazujejo in nekaj svetujejo. Še sosedov pes mi zadnje čase želi nekaj komandirati.

Srečen človek sem. Toliko šefov, jaz pa sam. Saj se mi sploh ne more zgoditi nič slabega. Pomirjen sem, ko vem, da vsak trenutek nekaj desetih možganov guba svoje vijuge za moj sedanji in bodoči blagor. Hvala vsem njim.

Svojim šefom obljubljam, da jim bom zvesto in po svojih najboljših močeh vračal vso skrb, ki jo imajo z mano in okoli mene. Prav tako pa jim želim veliko uspehov in sreče pri vodenju moje malenkosti.

Večkrat, v nočeh brez spanca, buljim v strop in premišljam o svojih šefih in si mislim, da sem jim pravzaprav nehvaležen in jim slabo vračam vso skrb, ki jo imajo zame. Sicer pa to sploh ni čudno. Moja babica, ki mi ni bila nikakršen šef, je imela navado reči: »Mnogo babic, kilavo dete.« To dete sem jaz.